

ἔτι δὲ πρὸς τοῦτοις ἐνενοοῦμεν<sup>16</sup>, ὅτι ἄρχοντες μὲν εἰσι καὶ οἱ βουκόλοι τῶν βοῶν, καὶ οἱ ἵπποφορβοί<sup>17</sup> τῶν ἵππων· καὶ πάντες δὲ οἱ καλούμενοι νομεῖς<sup>18</sup>, ὧν ἂν ἐπιστατῶσι ζώων, εἰκότως ἂν ἄρχοντες τούτων νομίζοντο<sup>19</sup>. πᾶσας τοίνυν ταύτας τὰς ἀγέλας ἐδοκοῦμεν ὄρῃν μᾶλλον ἐθελοῦσας πείθεσθαι τοῖς νομεῦσιν, ἢ τοὺς ἀνθρώπους<sup>20</sup> τοῖς ἄρχουσι. Πορεῦνται τε γὰρ αἱ ἀγέλαι οἱ<sup>21</sup> ἂν αὐτὰς εὐθύνωσιν οἱ νομεῖς, νέμονταί τε χωρία, ἐφ' ὁποῖα ἂν αὐτὰς ἐφίωσιν, ἀπέχονται τε, ὧν<sup>22</sup> ἂν αὐτὰς ἀπείργωσι· καὶ τοῖς καρποῖς τοίνυν, τοῖς γιγνομένοις ἐξ αὐτῶν<sup>23</sup>, ἐῷσι<sup>24</sup> τοὺς νομέας χρῆσθαι οὕτως, ὅπως ἂν αὐτοὶ βούλωνται. ἔτι τοίνυν οὐδεμίαν πώποτε ἀγέλην ἡσθήμεθα<sup>25</sup> συσπᾶσαν<sup>26</sup> ἐπὶ τοὺς νομέας<sup>27</sup>, οὔτε ὥς<sup>28</sup> μὴ πείθεσθαι, οὔτε ὥς μὴ ἐπιτρέπειν<sup>29</sup> τῷ καρπῷ χρῆσθαι· ἀλλὰ καὶ χαλεπώτεραί<sup>30</sup> εἰσιν αἱ ἀγέλαι πᾶσι τοῖς ἄλλοις, ἢ τοῖς ἄρχουσι τε αὐτῶν, καὶ ὠφελουμένοις ὑπ' αὐτῶν· ἄνθρωποι δὲ ἐπ' οὐδένας μᾶλλον συνίστανται, ἢ ἐπὶ τούτους, οὓς ἂν αἰσθωνται ἄρχειν αὐτῶν ἐπιχειροῦντας.

Ὅτε μὲν δὴ ταῦτα ἐνεθυμούμεθα<sup>31</sup>, οὕτως ἐγίνωσχομεν<sup>32</sup> περὶ αὐτῶν, ὡς<sup>33</sup> ἀνθρώπῳ πεφυκότες<sup>34</sup> πάντων τῶν ἄλλων ζώων εἴη ῥᾶον ἢ ἀνθρώπων ἄρχειν<sup>35</sup>. Ἐπειδὴ δὲ ἐνενοήσαμεν ὅτι Κύρος<sup>36</sup> ἐγένετο<sup>37</sup> Πέρσης, ὃς παμπόλλους μὲν ἀνθρώπους ἐκτήσατο πειθομένους<sup>38</sup> αὐτῷ, παμπόλλας δὲ πόλεις, πάμπολλα δὲ ἔθνη, ἐκ τούτου δὴ ἡναγκαζόμεθα μετανοεῖν<sup>39</sup>, μὴ οὔτε τῶν ἀδυνάτων, οὔτε τῶν χαλεπῶν ἔργων ἢ<sup>40</sup> τὸ ἀνθρώπων ἄρχειν, ἣν τις ἐπισταμένως<sup>41</sup> τοῦτο πράττη. Κύρῳ γοῦν ἴσμεν<sup>42</sup> ἐβελήσαντας<sup>43</sup> πείθεσθαι, τοὺς μὲν<sup>44</sup>, ἀπέχοντας παμπόλλων ἡμερῶν δδόν, τοὺς δὲ, καὶ μηνῶν, τοὺς δὲ, οὐδ' ἐωρακότες πώποτε αὐτὸν, τοὺς δὲ, καὶ εὖ εἰδότας ὅτι οὐδ' ἂν ἴδοιεν<sup>45</sup>· καὶ ὅμως ἤθελον αὐτῷ ὑπακούειν.

Καὶ γάρ τοι τοσοῦτον διήνεγκες<sup>46</sup> τῶν ἄλλων βασιλέων καὶ τῶν πατέρους ἀρχάς περιειληφότων<sup>47</sup>, καὶ τῶν δι' ἑαυτῶν κτησασμένων<sup>48</sup>, ὥς ὁ μὲν Σκύθης<sup>49</sup>, καίπερ παμπόλλων ὄντων Σκυθῶν<sup>50</sup>, ἄλλου μὲν οὐδενὸς δύναιτ' ἂν ἔθνους<sup>51</sup>

16) Ἐσκεπτόμεθα. 17) Οἱ τρέφοντες ἵππους. 18) Βοσκοί. 19) Εἰκότως νομίζοντο ἂν (ἡ-  
θιλον νομίζεσθαι) ἄρχοντες τούτων (ἐκείνων) τῶν ζώων, ὧν ἂν ἐπιστατῶσι. 20) ἢ τοὺς ἀνθρώ-  
πους πείθεσθαι τοῖς ἄρχουσι. 21) Ὅπου. 22) Ἀπέχονται ἐκείνων τῶν χωρίων, ὧν ἀπείργω-  
σιν ἂν (οἱ νομεῖς) αὐτάς. 23) Τῶν ἀγελῶν, δηλ. τοῖς ἐρίοις, τῷ γάλακτι κτλ. 24) Αἱ  
ἀγέλαι. 25) Ἠσθάνθημεν, ἠκούσαμεν. 26) Συμφωνήσασαν. συνωμόσασαν. 27) Κατὰ τῶν.

28) Ἐπὶ σκοπῷ τοῦ. 29) Μὴ ἐπιτρέπειν τοῖς νομεῦσι χρῆσθαι τῷ καρπῷ. 30) Ἐθρικώ-  
τεραι. 31) Ἐσυλλογίζόμεθα. 32) Ἀπεφασίζαμεν. 33) Οὕτως, ὥς. Ἀπεφασίζαμεν κατ' αὐ-  
τὸν τὸν τρόπον, ὅτι. 34) Ὅτι εἰς ἐκεῖνον, ὅστις εἶναι ἀνθρώπος, εἰς τὸν ἀνθρώπον.

35) Εἴη ῥᾶον ἄρχειν πάντων. 36) Κύρος ὁ ἀρχαῖος, ἀκμάσας περὶ τὴν 50ῃν Ὀλυμπιάδα,  
(550 π. Χ.) ὁ πρῶτος περιποιήσας εἰς τὴν Περσίαν τὴν ἡγεμονίαν τῆς Ἀσίας, ἀνήκουσαν πρὶν  
εἰς τοὺς Μίδους. Ὁ Εὐνοφῶν μεταπλάττει τὴν ἱστορίαν τοῦ ἐπὶ τὸ μυθιστορικώτερον.

37) Ἐγεννήθη ἢ ὑπῆρξε. 38) Το πειθομένους ἀπὸ κοινοῦ καὶ εἰς τοὺς ἀνθρώπους καὶ εἰς  
τὰς πόλεις καὶ εἰς τὰ ἔθνη. Τῷ ἔδωκε δὲ τὸ γένος τοῦ πλησιεστέρου οὐσιαστικοῦ.

39) Νὰ μεταβάλλωμεν γνώμην. 40) Ὑπεννοεῖται (σκεπτόμενοι) μήπως οὐκ ἢ οὔτε τῶν ἀ-  
δυνάτων κτλ. 41) Ἡεῦρων πῶς νὰ τὸ κάμνῃ. 42) Οἶδα. 43) Ἡεῦρομεν ὅτι ἠθέλησαν, οἱ  
μὲν. 44) Ἀντικείμενον τοῦ ἴσμεν. 45) Οὔτε ἦτον δυνατόν νὰ τὸν ἴδωσι ποτε.

46) Διαφέρω. 47) Ἐκείνων ὅσοι παρέλαβον τὴν ἐξουσίαν ἀπὸ τὸν πατέρα των.

48) Ὅσοι ἀπέκτησαν αὐτὴν δι' ἑαυτῶν, διὰ τῶν ὅπλων των. 49) Σκύθαι, νομάδες κα-  
τοικοῦντες τὸ πάλαι πρὸς τὰ μέρη τῆς σημερινῆς Ῥωσσίας καὶ Ταρταρίας.

50) Σκυθικῶν ἔθνων. 51) Σκυθικὸν ἔθνος. Ἐννοεῖ δὲ· ἐνθ' ὑπάρχουσι πολλὰ Σκυθικὰ ἔθνη,  
ὅμως ἕκαστος Σκύθης ἡμπορεῖ νὰ ἀρχῇ μόνον εἰς τὸ ἰδικόν του ἔθνος καὶ οὐ καὶ εἰς τοὺς ἄλ-  
λους Σκύθας.